

Як закодувати своє щастя

Мова українських візерунків

(геометрія)

Українська вишивка надзвичайно багата на неймовірні за своєю красою орнаменти. Саме вони використовувалися нашими предками як символічна мова - мова молитви без слів. Мову вишивки розуміли, про неї дбали, її передавали. І нині можна своїми руками створити справді оберегову річ, правильно уклавши візерунок.

Практично кожна сучасна українська господиня прагне надбати собі чарівну вишиванку чи, принаймні, хоч раз у житті задивлялася на вишивані сорочки і рушники, які часто виставляють народні майстрині на продаж. А чи знаєте ви, що ховають у собі ті чи інші візерунки? Вони можуть повідати про історію роду, про вік та соціальний стан свого власника, а ще завдяки вишиваним візерункам можна випрохати у Бога щасливої долі, любові та здоров'я. Українська народна вишивка здатна увікнути підсвідому пам'ять сили роду, розкривають досі незнаний потенціал і наповнюють життя гармонією і впевненим рухом.

На території України історія вишивки дуже давня. Вона сягає доби трипільської культури часу, коли тільки винайшли колесо і почали створювати глиняний посуд. Звідти і беруть початок багато основних символів української народної вишивки. Славнозвісні скіфи, які згодом проживали на наших землях, також носили оздоблений вишивкою одяг. Дослідники віднайшли на Черкащині срібні бляшки VI ст. з фігурками чоловіків. Саме вони розповіли науковцям про те, що вишивка українського народного костюму XVIII—XIX ст. також надзвичайно перегукується із оздобою одягу культури славнозвісних скіфів.

Наш спадок схем української вишивки надзвичайно багатий, та для зручності вишивані узорі прийнято поділяти на три типи:

- **геометричні (абстрактні),**
- **рослинні,**
- **зооморфні (тваринні).**

Геометричні орнаменти. Це найдавніший вид орнаментів української вишивки. Усі дослідники в один голос стверджують, що він походить ще з доби далекої первісності і має багатовікову історію.

Серед геометричних орнаментів української вишивки найпопулярніші ромби, хрести різного стилю, овали, кола, зигзаги, трикутники, меандри, так звані «шеvronи», хвилясті лінії, розетки, квадрати. Крім того, існують різні комбіновані мотиви, утворені шляхом сполучення основних. Значення геометричних орнаментів часто залежить від поєднання окремих елементів і їх порядок. Але загалом усі вони символізують силу природних сил та космічний порядок і гармонію усього суцього.

Візерунки, які єднають з Вищими Силами

Почнемо ми з ромбічних орнаментів. Мотиви **«ромб»**, **«ромб з гачками»**, **«ромб з крапкою»**, **«перехрещений ромб»** надзвичайно поширені не лише в українській орнаментиці. Цей знак символізує родючість, запліднення. Недаремно за етнографічними даними цей мотив часто зустрічається саме на весільному жіночому одязі та на одязі жінок, що перебували в шлюбі перший рік - запліднення, народження дітей, продовження роду вважалось основним наслідком шлюбу, і прохання про це фіксувалось на сорочці.

«Перехрещений ромб» відносять до давніх знаків, що символізували землю як певну територію - поле, ділянку, власність. Тобто, він теж асоціювався з полем, землею, яка може дати врожай. Поєднавшись ці знаки утворюють символ жіночого єства, божества, яке «відає» процесами життя, народженням (а можливо, і смертю), відродженням природи навесні.

До символів землі відносять також зображення **квадрата**. Небо ж символізує **коло**, а ще воно символізує Сонце – чоловічу енергію, чоловіче начало, мужність. Наша культура має багато таких символів - це **кола, хрести, модифікації хрестів, свастики, хрести в колі**. Зокрема, хрест у колі може бути як знаком сонця, так і знаком вогню (або блискавки - «вогню небесного »).

Мотив «хрест» у вишивках може мати різну символіку: як бажання запліднення, так і прохання про захист, оскільки вогонь і сонце, належачи до протилежних явищ, вважаються дуже потужними оберегами.

Надзвичайно поширеними в українських вишивках є різного роду **меандрові мотиви**, які ще називають «**ковровими**», «**ромбічними**», а також різного роду «**безконечники**», що походять від них. Ці орнаменти є дуже давніми - їх походження відносять ще до палеоліту. Вони мають дуже багатогранну символіку. Меандри та їхні варіанти символізують добробут та ситість, достаток та процвітання, які сходять на людину небесним благословенням або небесним даром. Також вони символізують вічний рух, нескінченність потоку благословення, а також рух від життя до смерті, лабіринт, що зв'язує «цей» і «той» світи, від усього темного і злого захист.

Ще одна група знаків, які часто зустрічаються в орнаментах вишивок - це **хвилясті лінії та зигзаги**. Їхню символіку пов'язують із символікою води, а ще змії, яка її охороняє. Цей знак є оберегом та символом родючості, запліднення, знаком функції чоловічого начала у поєднанні із жіночим. Схожу символіку має і **трикутник**.

У наступних постах блогу я продовжу свою оповідь про давню мову візерунків та таємниці, які приховують оберегові рушники та сорочки.

Автор: [Тата Кучер](#)